

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
 Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
 Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za izozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 25

Maribor, sobota, dne 27. marca 1937

Leto XII

Za svobodo in čast našega časopisja

I.

Ni potreba, da bi dokazovali, kako velikega pomena je dandanes časopisje, ki naj ljudstvo podučuje o vsem, kar se na svetu dogaja, ga vzgaja, dviga in mu kaže pot naprej in navzgor. Diktatorični režimi po svetu so dobro videli te vzvišene naloge časopisja, zato so ves svoboden tisk zatrli, drugo časopisje pokupili ali se ga kakorkoli polastili in mu predpisali tako vlogo, ki je časniki karstvo nikdar ne bi smelo igrati. Časopisje mora, kakor smo rekli, služiti človeku, poročati ljudstvu resnico in mu kazati pravo pot. Diktatorični režimi so pa spremenili časnikarstvo v sredstvo, ki naj ljudem trobenta o veličini fašizma in diktature, prinaša samo take vesti, ki so ugodne za režim, prepričuje ljudi, da je samo tisto prav, kar misli in počne diktator, in zamolčuje vso resnico, ki ni po godu oblastniku.

Znano nam je in posebno v angleškem parlamentu so že ponovno govorili, kako časopisje v fašističnih državah izvršuje to zadnjo nalogo. O vsem, kar jim ne gre v račun, morajo časopisi molčati kot ribe. Tudi »ustno časnikarstvo« je pod strogo kontrolo: v gostilni ne smejo govoriti o tem, na meji »aretirajo« inozemske časopise, da ne pridejo v deželo, in časnikarje in ljudi, ki so se le upali pregrešiti nad zapovedanim molkom, spravljajo v koncentracijska taborišča, odkoder jih tudi Noblove literarne nagrade ne morejo rešiti. Kljub vsem tem varnostnim ukrepom pa le pride prava vest v deželo, ker še niso iznašli žične ograje, ki bi na meji ustavila električne valove v ozračju. Potem morajo časopisi le nekaj poročati, da še lahkoverni ljudje ne izgube zaupanja v te uradne liste. Ta umetnost ni tako težavna: časopis izide s polno bombastičnimi naslovi o prodiranju fronte Rim—Berlin—Tokio proti boljše-
 viški nevarnosti, pripoveduje lepe zgodbe o maharadžah in njihovih princesah, o strašnih poplavah v severni Ameriki, o ženi, ki je rodila petorčke, o možu, ki je v blaznosti zažgal najprej sebe, potem pa še hišo in otroke, vsem tem pisanim vestem pa obesijo na rep tisto neugodno vest, seveda primerno sfrizirano, ki izgubi na vtisu tudi radi časovne razdalje.

Tisti, ki beremo in iščemo dobre knjige, vemo, da zadnja leta izhajajo dobre nemške in angleške knjige samo — v Parizu, Pragi, Amsterdamu, Zürichu, Londonu, Kopenhagenu... Kakor je fašizem zadušil vsako resnično kulturno življenje doma in uniformiral ljudi, da vsi enako pozdravljajo, vsi hvalijo in vsi enako nosijo vsi enake srajce, enake jope, da »kusa«, tudi ljudi, tako je tudi časopisje spremenil v eno samo lutko, oblečeno v uniformo uradne dolgočasnosti. Kakor pomeni fašizem zaton kulture, tako pod njim tudi časnikarstvo ni več časnikarstvo, temveč samo sredstvo za propagando.

Skrbeti moramo, da se tudi časopisje v Jugoslaviji ne bo tako izmalilo. Zato se pa morajo izpolniti nekateri predpogoji, ki so izven območja nas, časnikarjev. Stojadnovičeva vlada je že ponovno izjavila,

Rdeči pas na severu

Socialistična kmečka vlada tudi na Finskem

Socialno demokratično gibanje v severnih državah se nahaja na zmogovladnem pohodu.

Méd tem ko se je v pretežnem delu Evrope vgnezdila diktatura reakcije in nasilnega fašizma, prevzema v vseh nordijskih državah krmilo socialna demokracija, ki je jamčila narodom ne le svobodo in demokracijo, ampak tudi socialno pravičnost, delo in kruh.

Značilno za politični razvoj v nordijskih državah je dejstvo, da

vlada socialna demokracija v koalicijski s kmeti

in to tudi tam, kjer bi ji tega ne bilo treba, kot n. pr. na Švedskem. Socialna demokracija je s tem dokazala, da je v resnici za sodelovanje delavcev s kmeti, ki oboji tvorijo trdno in edino možno podlago vsake svobodne, demokratične in socialno pravične države.

Pri volitvah na Finskem (1. julija 1936) je dobila socialna demokracija 446.000 glasov ali 39 odstotkov, (l. 1933 je dobila 413.551 glasov ali 34 odstotkov) in 83 od 200 mandatov.

Ta zmagala socialne demokracije nad reakcijo, ki je tudi koketirala s fašizmom (lapovci), bi bila morala imeti za posledico njeno pritegnitev v vlado. Temu pa se je zoperstavil prejšnji državni predsednik-reakcionar Svinhufvud.

Pri volitvah volilnih mož v januarju 1937 je dobila socialna demokracija največ volilnih mož, ki so potem koncem februarja skupno s kmeti, izvolili predstavnika kmetov Kallija za predsednika finske republike.

Posledica te izvolitve je bila padec dosednjega vlade in sestava vlade socialnih demokratov in kmetov.

Francoska vlada bo nastopila proti fašistom

Pol milijona pristašev ljudske fronte spremlja žrtve na zadnji poti.

Krvavi dogodki v pariškem predmestju Clichy so napotili vlado s. Bluma, da je uvedla strogo preiskavo. Kot rezultat te preiskave se pričakuje razpust takozvane socialne stranke, ki ni nič drugega, kot nadaljevanje prepovedane organizacije »Ognjenih križarjev«. Že doslej je ugotovljeno, da je krvave dogodke v delavskem predmestju v Clichyju

da vidi vse slabosti tiskovnega zakona, ki ga je uveljavil diktatorični režim JNS. Notranji minister dr. Korosec je te dni v senatu izrecno navedel posamezne paragrafe, ki jih je treba spremeniti. Vlada je že dvakrat proglasila amnestijo za prekrške tega tiskovnega zakona. Toda pravi časnikar, ki se zaveda svoje odgovornosti, ne pričakuje milosti, temveč zahteva samo pravico in svobodo.

Mi smo mnenja, da bi bilo že veliko pomagano, če bi se izvedle vsaj te-le skromne spremembe tiskovnega zakona in cenzurne prakse JNS-režima: 1. izključiti naj se vsako vmešavanje neodgovornih elementov, 2. v svoji in časopisje naj kontrolira-

V vladi je 5 socialnih demokratov in 5 kmetov.

Od Finske se sedaj razteza

rdeči pas preko Norveške, Švedske in Danske.

Na Norveškem, kjer so se vršile volitve 20. oktobra 1936, je dobila delavska stranka 617.456 ali 42,5 odstotkov vseh glasov (l. 1933 pa 500 tisoč 526 ali 40,1 odst.) in 71 mandatov (dva več kot l. 1933) od 150.

Takoj po volitvah se je obnovila socialistično-kmečka vladna koalicijska vlada.

Na Švedskem, kjer so se vršile volitve l. 1936 po štirih letih vladanja socialne demokracije in kmetov je dobila socialna demokracija 1.336.554

Dvotretjinska socialistična večina pri občinskih volitvah v Kopenhagenu

V glavnem mestu Kopenhagenu so se vršile 7. marca t. l. volitve v mestni svet:

socialni demokrati so dobili 37 mandatov (2 več kot doslej), radikali, ki podpirajo socialne demokrate tudi v vladi pa 5, torej enega več kot doslej.

Ta zmagala je prinesla socialnim demokratom dvotretjinsko večino v mestnem svetu glavnega mesta Danske.

Razen v Kopenhagenu (tu že od leta 1927) je imela socialna demokracija večino v 33 mestih, po volitvah v marcu t. l. je zmagala še v nadaljnjih 18 mestih.

Rdeči London

Ako k vsemu temu dodamo še zmagalo angleške delavske stranke pri volitvah v grofinski svet, vrhovno upravo mesta London, pri katerih je dobila delavska stranka 75 mandatov (doslej 69), dočim so konservativci padli od 55 na 49 je slika, ki

glasov in 112 od skupno 230 mandatov (l. 1932 1.039.349 glasov in 104 mandate).

Po izvršenih volitvah se je takoj konstituirala nova socialistično-kmečka vlada.

Na Danskem, kjer je socialna demokracija obenem predstavnica malih kmetov, ima v parlamentu večino in je že celo vrsto let na vladi. Pri nadomestnih volitvah v senat v septembru 1936 (ki so se vršile v štirih okrožjih) je dobila socialna demokracija 228.704 glasov in 767 volilnih mož (l. 1928 166.382 glasov in 612 volilnih mož). S tem je pridobila v senatu dva nova mandata in je strla reakcionarno opozicijo senata, ki je dosledno zavračal vse reformne predloge parlamenta in vlade.

nam jo nudi pogled v severne države nad vse razveseljiva.

Na evropskem severu zmaguje socializem

Na Finskem, Norveškem, Švedskem in Danskem ter v srcu Anglije, v Londonu, so socialisti na krmilu.

Ni zastoj evropska reakcija razburjena nad tem nevzdržnim prodiranjem ideje marksističnega socializma. Zmaga socialne demokracije v rasno čistih nordijskih deželah ne gredo v glavo nemškemu rasističnemu fašizmu, ki zalaga danes vso reakcionarno Evropo s proizvodi svojih časopisnih agencij in skrbi za to, da bi evropski narodi čim manj zvedeli o tem, da

na severu, v tlkzv. nordijskih deželah, kjer vlada socialna demokracija s kmeti, obstoja resnična svoboda in demokracija in da je tamkaj res tudi dela in kruha za vse!

Enodnevna protestna stavka 2 milijona delavcev.

V znak protesta je po krvavi noči v Clichyju stopilo 2 milijona pariških delavcev v enodnevno protestno stavko.

Zaupnica Blumovi vladi

Ob priliki debate o krvoprelitju v Clichyju so zastopniki reakcije v parlamentu hoteli izglasovati vladi s. Bluma nezauptnico. Njihov predlog pa je bil odbit s 215 proti 362 glasovom.

Naša prva in najglavnejša naloga je širjenje delavskega tiska

Ni je socialistične kulture brez socialističnega tiska.

Samo naš tisk more biti svoboden, neodvisen in samo ta se more dosledno boriti za delavske interese.

Zato bo vsak, kdor je iskren in prepričan socialist, širil našo »Delavsko Politiko«.

Poskrbeti moramo, da bo naš list izhajal večkrat in v obsejnejši obliki ter s slikami.

Ta posel je najvažnejši, ker z njim posredno najbolje širimo socializem in socialistično zavest in s tem dokazujemo tudi svojo zavest.

Širite naš list!

Republikanci pripravljene na nove boje

Zmaga severno od Guadalajare popolna

Protiofenziva vladinih čet severno od Madrida oz. mesta Guadalajare med rekama Henares in Tajuna je prinesla popolno zmago vladinim četam. Vse ozemlje, ki so ga zavzeli nacisti, so vladine čete iztrgale napadalcem, ki so se v divjem begu vrnili v svoje izhodne postojanke.

Poročila pravijo, da sta bitko pri Guadalajari odločila italijanski bataljon Garibaldi in dva bataljona Francozov, oboroženih z neke nove vrste brzostrelnimi puškami.

Ta zmaga je moralno onesposobila za boj tujce, ki so na tem delu fronte prodirali in čijih število se ceni na 30.000.

Odmev te zmage se je čul do same Afrike.

Sedaj se vladine čete po večdnevni bojih pribirajo in utrjujejo zavzeto ozemlje, da bodo sposobne za nadaljnje boje, ki jih čakajo. Namesto poražencev je Franco dirigiral na ta del fronte Marokance in Nemce.

Na ostalih frontah vlada priličen mir.

Nacisti so javili, da so zavzeli rudnike pri Pozoblanci in zajeli 7000 mož. O tem je edini poročal »Slovenski dom«, ki ima, kakor znano vedno večje Francove zmage na zalogi.

Čehoslovaška delegacija, ki je v Španiji, si je ogledala fronto pred Madridom in poroča, da je mesto obdano od 20 strelskih jarkov. Na fronti severno od Guadalajare pa je delegacija razgledovala ogromen vojni plen: topove, traktorje, tanke, oklopne avtomobile, municijo, vse tujega izvora.

Italija proti odpoklicu čet iz Španije

Mussolini se je prav nepričakovano hitro povrnil iz Afrike, kjer se je proglasil za zaščitnika islama. Italijanska poročila trdijo, da je Mussolinijevo potovanje prekinil puščavski vihar, katerega so...

Po prihodu v Rim je imel takoj zborovanje na trgu pred svojo palačo; v svojem govoru je napadel zlasti Anglijo, s katero je šele sklenil zentlemenski sporazum. Angleži so v svojem časopisju nekaj žalili Italijane v zvezi s Španijo in z njegovim potovanjem v Afriko. Odgovoril jim je, da Angleži vidijo bruna v očeh drugih, stoletja stara bruna v lastnih očeh pa ne vidijo. Nadalje je še rekel, da za vse pride čas maščevanja. Tudi poraz pri Adui so Italijani maščevali, čeprav šele po 40 leti.

Da da tem ducejevimi besedam

povdarka, je pa italijanski poslanik Grandi v odboru za nevmešavanje izjavil, da Italija nikakor ne misli

Enotno armadno vodstvo predpogoj zmage

Ko je pred par tedni prišla deputacija Kataloncev iz Barcelone v Madrid h generalu Miaji, da čestita hrabrim branilcem k njihovem uspehu, je odgovoril general Miaja: »Najlepši pozdrav Barcelone bi bil, napad na aragonski fronti.« (Aragonska fronta meji na Katalonijo in vlada na tem predelu fronte popolno zatišje že od pričetka vojne. Op. ur.).

V praškem »Sozialdemokratu« opisuje poročevalec lista iz Španije svoje vtise. Obšel je aragonsko fronto in je ugotovil, da je mir, ki vlada na tem odseku, od Teruela na jugu (170 km od Valencijske) in dalje proti severu, mimo Saragoosse in do francoske meje, posledica neorganiziranosti, pomanjkanja enotnega vodstva katalonske armade.

Pomanjkanje enotnega vodstva je bilo vzrok porazov na ostalih delih fronte, kjer so se morali miličniki umikati pred navalom tehnično in številčno močnejšega sovražnika do samega Madrida. Odkar pa je general Miaja postal vrhovni poveljnik vsega madridskega odseka, so nacisti potisnjeni vedno bolj v obrambo, na ostalih frontah pa obsojeni v mirovanje.

Svoj čas se je pripisovalo čudežne uspehe pri obrambi Madrida mednarodni brigadi. Mednarodna brigada je v novembru 1936 štela 1800 mož. S to armado bi nikoli ne mogli obraniti Madrida. Uspeh te brigade je v tem, da je pokazala Špancem, kakšno vrednost predstavlja v vojni enotno organizirana in do skrajnosti disciplinirana armada pod enotnim poveljstvom. Španci so se iz tega mnogo naučili, sklenili so posnemati mednarodne bojevnike.

Preskrba starih in onemoglih delavcev

Pod tem naslovom poroča »Slovenec« o uvedbi starostnega zavarovanja:

Delavci bodo deležni teh le rent: Renta onemoglosti bo pripadla delavcu že, če je bil zavarovan vsaj 200 tednov. V tem slučaju, ako je imel nekako povprečno mezdo, bi dobival delavec okoli 150 Din na mesec. Starostno rento dobiva delavec, kadar doseže 70 let, če je bil pred tem vsaj 500 tednov zavarovan. V tem slučaju mu gre 36% zavarovane mezde, kar bi pri povprečni mezdi znašalo okoli 216 Din na mesec. Ker pa je na podlagi uredbe o minimalnih mezdah, zlasti pa na podlagi postopka o kolektivnih pogodbah pričakovati, da bodo povprečne mezde vendar le zrastle, bo s tem zrastle se-

odpoklicati svojih prostovoljcev iz Španije, dokler ne bo vojna končala.

Armada pred Madridom se je organizirala po vzgladu mednarodne brigade in sedaj se že tudi kažejo uspehi. Ljudska armada je organizirana, zato španska vlada lahko izjavlja, da sprejme predlog velesil, da se iz Španije odpokličejo vsi tuji vojaki.

Na strani Franca se bori stotisoč tujih fašistov. Kako sodijo o vrednosti teh regularnih čet vojaški strokovnjaki, nam pove izjava nekega častnika, ki je bil med vojno na italijanski fronti v nemški armadi.

Ta častnik pravi (njegova izjava je zanimiva, ker je bila podana precej časa pred porazom nacistov pri Guadalajari): Tuji fašisti beležijo uspehe samo tam, kjer imajo opravka s slabo organiziranimi milicijonarji. Toda pokazalo se bo tudi v Španiji, da so tuji fašisti najslabši vojaki na svetu, čim bodo trčili ob republikansko ljudsko armado. Kar se tiče nemških vojakov, pa pravi sam Ludendorff, da ne bodo kos Špancem v njihovem boju za domačo grudo. Tudi mednarodni fašizem je svojo funkcijo dočrpal. Gonil je Špance od Badajosa do Madrida, vzel jim je Irun, San Sebastijan in nazadnje Malago, toda pri tem jim je odprl oči, da more samo resnična ljudska armada, pod enotnim poveljstvom: vlade ljudske fronte rešiti republiko.

V tem znamenju se je rešila tudi vladina kriza; ko je Caballero zagrozil z odstopom, so vse politične skupine sprejele na se obvezo, da se bodo borile složno pod vodstvom vlade za doseg socialne demokracije.

veda tudi penzija. Najvišja starostna renta bo znašala 432 Din. Potem so še posmrtninske rente, katere je deležna vdova zavarovanega delavca, in sicer samo tri leta na podlagi 15 let starega zakona, otroci pa do dovršenega 16. leta. Ta renta je majhna, ker povprečno ne bo znašala na vsakega otroka in vdovo več kakor po 36 Din.

Kakor torej vidimo, bodo rente za stare in onemogle delavce še precej skromne. Na podlagi zakona se bo namreč za starostno zavarovanje pobiral 3% prispevek, od katerega bo polovico plačeval delavec sam, drugo polovico pa njegov delodajalec. Jasno je, da iz prispevka, ki znaša samo 3%, ne more delavec dobiti večje rente. Saj znašajo prispevki pri bratovskih skladnicah menda 3 krat več.

Ni res, da se ne da ukreniti drugače!

K svojemu poročilu dodaja »Slovenec«:

Vlada na podlagi določil starega zakona ni mogla za sedaj ukreniti nič drugače, čeprav je jasno, da bo treba že sedaj misliti na to, da se to zavarovanje izboljša. Toda prej, preden se zakon spremeni, ga je treba v praksi preskusiti.

Res je, da je določena odmera rent in doba starosti v zakonu, toda, kakor je bilo mogoče spremeniti zakon o zaščiti delavcev, iz katerega s pooblastilom v finančnem zakonu je bilo mogoče na isti način spremeniti in izboljšati tudi določbe zakona o zavarovanju delavcev.

Seveda bi bilo treba priskrbeti tudi sredstva v ta namen. V tem oziru pa zakon iz l. 1922 ni niti najmanjša zapreka, da bi država ne prispevala kolikor bi hotela.

Narobe, § 136 zakona celo izrecno določa, da mora za kritje upravnih stroškov starostnega zavarovanja prispevati država letno najmanj en milijon dinarjev.

Naj pove »Slovenec«, koliko je v letošnjem državnem proračunu predvideno v ta namen, pa o majhni vsoti

V dokaz, kako rešujejo vprašanje starostnega zavarovanja po drugod, pa navajamo čehoslovaško vlado, ki je samo za sanacijo rudarskega starostnega zavarovanja dala — 100 (reci sto) milijonov dinarjev.

Pred splošno stavko rudarjev na Poljskem

Rudarji odklonili sklep razsodišča

O splošni stavki rudarjev na Poljskem so sklepali zaupniki organizacij pretekli teden. V stavko bi stopilo 50 do 80 tisoč rudarjev. Rudarji so razsodiščni sklep državne komisije odklonili. Rudarji zahtevajo višje mezde, skrajšanje delovnega časa v rovih od 8 na 6 ur. Vlada je sicer imela pooblastilo, da po uvidevnosti skrajša delovni čas, toda ni ugodila delavstvu. Stavko zahtevajo vse, celo nacionalne rudarske organizacije. Vlada pripravlja prepoved izvoza premoča, da s tem preplaši rudarje zaradi velikih odpustov iz službe.

Požar v zlatem rudniku na Japonskem

Enainštirideset rudarjev zgorelo

V zlatem rudniku v Mohikoši blizu Tokija je v rovu 1400 m globoko nastal požar. Rov so zazidali, da bi pogasili požar. Ko je veter jel pihati v drugo smer, so rov odprli ter poslali vanj 50 rudarjev, da požar pogase. Naenkrat se veter zaobrnel in rudarji so se nahajali v rovu polnem strupenih plinov. Od teh se je nekaj rudarjev rešilo, 41 pa jih je verjetno našlo smrt v zdušju strupenih plinov.

A. M. de Jong:

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Mereyntje je večkrat zaporedoma globoko vzdihnil. Premišljeval je o težkočah, ki se jim ne bo mogel izogniti, predvsem pa o tem, kako bi prišel domov, ko pa ni mogel hoditi. Šepajoč je prehodil majhen košček poti, pa najsi je bil drugače še tak umetnik v šepanju, sedaj ga je ta hoja strašno utrudila in čim se je z nogo dotaknil tal, ga je v izpahnjem členu nepopisno hudo zabolelo. Ni in ni mogel vzdržati; sedel je v travi, dobro vedoč, da ga bo vsak hip posilil bridki jok, ker se je čutil tako zelo zapuščenega... Strahotno samcat se je zdel samemu sebi na tem dolgem napisu... Nobenega človeka ni hotelo biti mimo. Zdaj pa zdaj je začul iz daljave vpitje pastirja, zategnjen, otožen glas, ki je odmeval čez polja, in ko je utihnil, je zavpil z nasprotne strani od nekod drug pastir, z enakim otožnim, zategnjenim in odmevajočim klicem... Glas je prihajal od kdo ve kako daleč, kakor z drugega sveta; s sveta, ki ga je Mereyntje le predobro poznal, pa je zablodil in se mogoče ne bo smel nikoli več vrniti nazaj... Prav za prav ga je doletela to pot za njegovo neposlušnost res bridka, težka in huda kazen!... Daleč od njega na neki veliki njivi sladkorne pese so se pomikale skozi zelenje

same črne pikice. Čreda ovac... ali naj bi poklical? ... Saj ga je glas pastirjev tudi dosegel, čeprav jih ni videl!... Odprl je usta kolikor je mogel in je zavpil, da se je razlegalo preko polj:

»Hoj ho! Hoj ho! Hoj ho! hoj hooooo!«

Ali takoj nato je zopet obmolnil, ves prestrašen in preplašen. Njegov tenek glasek se je razlegal v ogromnem prostoru med nebom in zemljo; nenadoma se je zavedel neizmerne obsega tega prostora, v katerem se je njegov slabotni klic popolnoma izgubil, kot se izgubi živkanje majhnega, plašnega ptiča... Nikoli bi ga nihče ne slišal ali pa vsaj postal pozoren nanj... V tej strah vzbujajoči, nepopisni samoti je bil Mereyntje majhna izgubljena stvarica, ki je pač nihče nikoli več ne bo našel...

Otožen je pomislil mali nepridiprav ali je bil njegov greh to pot res tako strašen? Ponižno je priznal, da je v resnici zelo težko grešil!... Mogoče so ga sedaj že vsepovsod iskali in zaprepasčeni izpraševali po vasi:

»Ali nisi morda videl Mereyntjeja?«

In mati, ki je bila že itak tako bolna, da je na glas vpila od bolečin, je ležala v svoji postelji ter jokala, ne vedoč, kaj bi počela; misli pa so ji neprestano uhajale na nabrežje, pred očmi je videla čoln in valujočo reko... On pa je sedel tu, brez moči in se ni mogel vrniti, da bi bilo vseh teh zoprnosti konec!... Ljubi Bog (ali pa mogoče tudi Joosje Peck) ga je vrgel ob tla, da si je izvil nogo v členu... In nikogar ni bilo, da bi mu bil po-

magal. Edino, kar je pričalo o življenju, so bili slabotni klici pastirjev, ki so mu od časa do časa udarjali na uho... Doslej je bilo še svetlo, toda pozneje...

Strašna groza je nenadoma prevzela Mereyntjeja in pospešila utripanje njegovega srca, da je pričelo razbijati, kot da bi hotelo počiti: Vsak čas se bo stemnilo... tema bo kot v rogu... On pa bo potem še vedno sedel čisto sam na napisu? Strah mu je stiskal grlo, da skoro ni mogel dihati: Tega ne bo več dolgo vzdržal... Teme se je bal. Še doma, ako je moral iti po temnem hodniku do hišnih vrat, se je zgrozil. Za nič na svetu ne bi bil šel zvečer sam v klonico, kjer je gomezelo podgan in je bilo slišati glodanje zajcev, ali pa je udarjal na uho šum drsajočih nevidnih korakov, Bog ve, od česa...

Mereyntjeju so od groze nabrekle oči. Tako sam v črni noči! Že sedaj, ko se v tem neskončnem prostoru ni niti še prav zmrščilo in je od časa do časa iz daljave udarjal na njegovo uho tuj in slabotni klic pastirjev, se je bal te mrtvaške tišine... Angelovo češčenje je že davno odzvonilo. Torej je bila ura že pet proč.

Rezko je cvrčal muren v travi, ne daleč od njega... Mereyntje ni maral mirnov. Saj teh zlomkov človek tudi nikoli ne more videti. Nič drugega ni bilo slišati, kot samo neprijetno šumenje v zraku, ki je prihajalo sedaj od tu, pa zopet od tam...

(Dalje prihodnjice.)

Pomladanski praznik vstajenja

Cerkev slavi te dni največji praznik cerkvenega leta, praznik odrešenja trpečega človeštva. Teden pred Velikonočjo se imenuje veliki ali žalostni teden. V tem tednu se verniki spominjajo trpljenja in smrti odrešenika na križu. Žalne cerkvene svečanosti dosežejo višek na Veliki četrtek in petek in se zaključijo na Veliko soboto s proslavo vstajenja.

Po dolgih, temnih zimskih mesecih prične boj v naravi med zimo in pomladjo. Vsepovsod v naravi poganja in brsti, prve pomladne cvetke pokukajo iz zemlje, ptice pevke se oglašajo in ptice selivke se vračajo. Človeka navdaja neskončno hrepenenje po luči, toploti in solncu. Solnce se pomika vedno višje na nebu in ko sta dan in noč enako dolga, nastopi doba pomladi.

Že v prastarih časih so praznovali ta dan kot

dan vstajenja v naravi.

Prirajali so velika slavlja, ki so, kot vse proslave poganov solncu na čast, trajala več dni.

Severni narodi so častili ob pričetku pomladi boga Donarja, zaščitnika poljskih pridelkov, ki je bil lahko naklonjen ali pa tudi nenaklonjen. Ko je pognalo prvo cvetje in zelenje, so mu pogani darovali zmes posebno močnih zdravilnih zelišč, da bi si pridobili njegovo naklonjenost in blagoslov za rast sadežev.

Iz tega praznika je nastal v teku tisočletij Veliki četrtek (Nemci ga imenujejo Gründonnerstag = zeleni četrtek). Na ta dan še sedaj ponekod pripravljajo jedi iz sedem in tudi devet vrst zelenjadi. Na Češkem napravijo ta dan tkzv. Judov kruhek, Švabi tkzv. regice, z zelenjajo polnjene svalke, pri nas pa kuhajo posušene repine olupke. Ponekod gredo ta dan kmetje na polje in parkrat zasade lopato v zemljo, da bi prišel blagoslov vanjo.

Poleg boga Donarja so pogani slavili tudi boginjo rodovitnosti, Ostaro (Nemci imenujejo Velikonoč Ostern). Njej so darovali jajca, ki pomenijo rodovitnost, tudi koristne živali, ki se pomladi kot prve in najhitrejše plodijo. Marsikdo si ne ve prav razložiti pomena velikonočnih razglednic, ki predstavljajo zajce, ki ležejo in nosijo jajca. In vendar je njih zmisel sila preprost, te razglednice predstavljajo le simbol rodovitnosti, ki je bil pri poganih jajce in velike plodovitosti, radi katere je znan zajec v živalskem svetu. Tudi barvanje jajc je v zvezi s prastarimi običaji in nas spominja na žive bar-

ve, ki jih pričara pomlad iz rodovitne zemlje.

Pogani niso slavili samo praznikov zimskega in letnega solnčnega obrata, ampak tudi dneve, ko sta postala dan in noč enako dolga.

Ko je krščanstvo hotelo pridobiti pagane za se, je bilo prisiljeno prevzeti njihove praznike na čast solncu, samo da je praznik vstajenja v naravi spremenilo v Velikonoč.

Morda bi rekel kdo, da naj se svobodno misleči človek ne zmeni za te praznike. Toda to bi bilo napačno.

Narobe, te praznike je treba slaviti z onim zanosom in veseljem,

kot nekoč v davnih časih, ko so slavili prebujenje narave iz spanja po dolgih zimskih nočeh in njenega sproščenja od ledenega in snežnega oklepa.

Prebujenje v naravi je za nas simbol, da bo tudi v ljudeh

zmagala luč nad temo.

Praznično razpoloženi slavimo praznik svetlobe in resnice. Dajmo mu nov zmisel in vsebino, v znamenju vede in spoznanja.

Narava je vstala, luč je premagala temo. Krasna je pomlad, krasno bo tudi človekovo življenje, ako bo zmagala v nas luč spoznanja in resnice.

Nedolžen sem nad krvjo pravičnika

Pilat je prelomil palčico in izročil Kristusa rabljem.

Zgodbe pripovedujejo, da je bil skoraj pred dvatisoč leti Kristus v Jeruzalemu križan. Resnično je, da je bil takrat v Jeruzalemu križan upornik in puntar, ki je vznemirjal javnost ter užival med ljudstvom veliko zaupanje. Govoril je ljudstvu o krivicah, ki se mu gode ter bičal posvetno bogastvo in farizejstvo velikih duhovnov in javno moralo. Veriznike je z bičem pognal iz templja, ki je bil namenjen molitvi. Komaj deset dni pred njegovim križanjem ga je ob prihodu v Jeruzalem množica pozdravljala in častila kot svojega preroka in rešitelja iz socialne bede. Tako so v Judeji umili njegove besede in njegovo delovanje med narodom.

Velikim duhovnom in izkoriščevalcem naroda, ki so imeli oblast v Judeji, je Kristusovo delovanje presedalo. Niso mogli umeti, zakaj naj bi jim narod vzel oblast iz rok. Vedeli so pa, da se s Kristusovim delovanjem izpodkopava njih oblast in privilegij neomejenega izkoriščanja naroda. Čutili so to. Poizkušali so ga pogostoma vjeti z raznimi vprašanji,

s preganjanji, toda brez uspeha, zakaj morale socialne pravičnosti naravnost pa vendarle niso mogli tajiti, ker bi se bili sicer sami razgalili kot farizeji in izkoriščevalci naroda.

Niso pa smeli dopuščati dalje Kristusovega delovanja. Zakaj, če bi ga dopuščali, bi se židovski narod preveč jel interesirati za svoje pravice, ki jih je oznanjal Kristus.

Z dokazi niso mogli Kristusu do živega. Stopili so med narod. Veliki duhovniki in bogataši so stopili med narod, govorili o »puntarju« in slikali njegovo »beraštvo« kot nesrečo za žide, ki jim more prinesiti samo še hujše rimsko suženjstvo. Govorili so, da vara narod in tako so zasejali med množice zmedo, razkol in končno sovraštvo do Kristusa, ki hoče narod izdati in prodati. Podkupovali so celo njegove ljudi, na primer Juda Iškarjota, da so jim pomagali hujskati narod proti Kristusu, ki je oznanjal medsebojno ljubezen in socialno pravico.

Kristusa so ujeli. Izdal ga je podkupljenec. Obtožili so ga, toda Pilat,

namestnik rimske vlade v Judeji, je javno priznal, da Kristus ni nič zavrnil; dal ga bom preteptati. Toda, ko je množici pokazal krvavega Kristusa, je še enkrat predlagal narodu, da ga sme izpustiti. Toda množica mu je odgovorila: »Križaj ga, križaj ga!« Pilat je vzel palčico in jo prelomil ter rekel: Nedolžen sem nad krvjo tega pravičnika!

Pilat ni imel poguma, da bi se bil uprl velikim duhovnom in bogatašem. Rajši je potrdil obsodbo proti svoji vesti in si umil roke, kakor je bilo to nečastno za namestnika velikega rimskega imperija. Uklonil se je nahujskani množici, ki je deset dni prej pozdravljala Kristusa ob prihodu v Jeruzalem. Sfanatizirana in nahujskana množica, orodje velikih duhovnov in bogatašev, je zmagala nad pravičnostjo in nad namestnikom rimskega imperija, ker je verovala velikim gospodom in oblastnikom, pozabila pa na svoje interese, ki bi jih bila morala složno braniti in se bojevati zanje do zmage.

Konec samouprave Delavskih zbornic

Tudi senat je osvojil amandmane ministra za socialno politiko

Proračun za l. 1937-38 je sprejet obenem s finančnim zakonom.

Finančni zakon vsebuje eno najvažnejših pooblastil za ministra socialne politike:

ukinitev zakonskih določb o delavskih zbornicah,

ki so vsebovane v zakonu o zaščiti delavcev iz l. 1922,

O tej stvari je ob priliki proračunske debate govoril senator dr. Josip Nemeč. O tem poroča »Jutro«:

»V svojem govoru je zlasti primerjal položaj delavstva in delavskih ustanov za časa vlade Petra Živkovića in danes. Vlada Petra Živkovića se je označevala za diktaturo. O režimu dr. Stojadinovića pravijo, da je demokratiški. Vendar se je za časa Živkovićeve vlade ohranila popolna samouprava delavskih socialnih ustanov in se je tedaj dala delavstvu možnost, da se je organiziralo in posvečalo konstruktivnemu delu. Sedaj pa so na delu stremjenja, da bi se iz delavskih ustanov ustvarile strankarske ekspoziture. Samo pri beograjskem OUZD so bile v enem samem letu izmenjane kar tri garniture, ker ljudje niso hoteli posloovati tako, kakor se je od njih zahtevalo. Govornik je omenil tudi amandman k finančnemu zakonu, katerega izvedba bo pomenila zadnji udarec za avtonomijo delavskih zbornic, to edino institucijo, v kateri so se lahko uveljavljale svobodne delavske organizacije.«

Zanimivo je, da »Slovenec«, ta znani zagovornik avtonomije in demokracije iz časov svojega opozicijskega udejstvovanja o vsem tem molči, kot da bi se ne bilo ničesar zgodilo. Pač, prinesel je kratek odlomek iz debate o tem amandmanu v senatu. Tam čitamo, da so bile de-

lavske zbornice proti volitvam in da se temu ustreže, so bila predložena pooblastila, da se v delavskih zbornicah lahko dela brez volitev.

Poročilo zaključuje: »Vlada se je že večkrat postavila na stran delavstva v zaščito njegovih upravičenih zahtev in smatra za svojo dolžnost, da prepreči tudi vsako nerazumevanje birokracije, ki vlada v delavskih ustanovah.«

Sedaj pa naj blagovoli »Slovenec«, ki je rad duhovit, pojasniti to zmedo pojmov: Birokacija splitske zbornice noče volitev, delavstvo jih hoče. Komu je torej ustrezno, ako volitev ne bo? Kako se to strinja z namero, da se prepreči vsako nerazumevanje birokracije, ki vlada v delavskih ustanovah, za delavske težnje?

Da se ne pozabi!

V št. 86 »Delavske Politike« z dne 24. oktobra 1936 smo objavili izvešček iz pisma novo ustanovljene zelene organizacije nekemu zaupniku na deželi, v katerem ga ta »zveza« podučuje, kako naj razbije »rdečo« organizacijo in ustanovi zeleno ter zaključuje:

»Če se bo to zgodilo takoj, bodo že letos lahko volili v Delavsko zbornico.«

To pa se ni zgodilo, zeleni so s svojo akcijo propadli — in volitev ni bilo.

Dva jugoslovanska poslanika umrla. 23. marca je umrl na Dunaju poslanik Gjorgje Nastasijević, dne 24. marca pa dr. Slavko Grujić v Londonu.

Na 7 milijard zlatih dolarjev cenijo državni zaklad Sovjetske Unije. Svetovno časopisje pravi, da je vest o tem bajnem bogastvu presenetila vse države, ki so poznane, da imajo mnogo zlata vskladiščenega.

Sedaj še Ciano v Beograd

Žentlemenski dogovor z Italijo.

Po večkratnih obiskih visokih nemških državnikov v Beogradu, ima zabeležiti Beograd nov visok obisk: italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana, Mussolinijevega zeta, ki je prispel podpisat žentlemenski sporazum z Jugoslavijo.

Zunanja politika g. dr. Stojadinovića je res plodonosna. O njej živahno razpravlja inozemski tisk. Zlasti so interesantni komentarji nemškega tiska, ki imajoč v vidu italijansko-nemško prijateljstvo, piše: »Ako danes Italija stremi za zblizanjem s svo-

jim sosedom na drugi obali Adrije, dela to v polni zavesti, da se to razvija izven francoskega varnostnega sistema.«

Omeniti bi bilo samo še, na kar je javnost neupravičeno pozabila, da nas z Italijo že itak veže poseben prijateljski dogovor, sklenjen l. 1924 ob podpisu takozvanih nettunskih konvencij, s katerimi je bilo urejeno sporno vprašanje Reke in Sušaka. Sedaj bo to prijateljstvo znova potrjeno in podkrepjeno še z žentlemensko pogodbo.

144 milijonov dinarjev trošarinske kazni

Obsojen ravnatelj grofove tovarne špirita.

Monopolska uprava je obsodila ravnatelja tovarne špirita, ki je last grofa Bombelesa v Varaždinu, na 144 milijonov dinarjev kazni.

Iz tovarne so namreč skrivaj prodajali špirit, ki zanj ni bila plačana trošarina.

Celibat učiteljc in materinski dan. »Slovenec« je dne 24. marca priobčil članek »Zakaj celibat za učiteljice«. Ker članku ni dodan noben komentar, se »Slovenec« z uvedbo celibata za učiteljice vsekakor strinja. To ga pa niti najmanj ne moti, da ne bi v svoji številki dne 25. marca, torej dan pozneje proslavljal v uvodniku — materinski dan.

General Franco je dober katoličan. »Bogoljub« piše: »Marija brezmadežna je zaščitnica Spancev, zato je postal 8. december priljubljen narodni praznik med njimi. V Salamanki so imeli pa na zadnji praznik Brezmadežne še poseben dogodek: Karmen, hči generala Franca, vrhovnega poveljnika »belih«, je bila sprejeta v Marijino družbo. Z velikim veseljem so v Francovi družini pričakovali to prelepo svečanost. Bodi še omenjeno, da je rožni venec vsakdanja molitev v družini generala Franca...«

»Vsi delavci so za Hitlerja«. Vsa-ko leto spomladi bi se morale vršiti volitve obratnih zaupnikov v Nemčiji. Vlada je pa odredila, da letos volitev sploh ne bo, ampak se zaupnikom podaljšajo mandati za eno leto, pa je režim rešen ene skrbi.

Zlato rožo dobi letos italijanska kraljica. Vatikan odlikuje vsako leto svoje mecene z zlato rožo. Prej je romala ta roža večinoma na španski dvor, letos jo odda Vatikan v Rimu. Kardinal bo ogovoril kralja in kraljico s pridevkom cesar in cesarica — abesinska.

Otroški vozički

v najmodernejši izdelavi

„Wanderer“
pokromana kolesa

motorna kolesa —
šivalni stroji

po zelo nizkih cenah in ugodnih plačilnih pogojih

Franc Lepoša, d. z o. z.

Maribor, Aleksandrova c. 39

Doma in po svetu

Kakšne izgleda imajo učiteljski kandidati v Sloveniji. V debati o prosvetni politiki je rekel minister Stošević, da bodo učiteljski kandidati v Sloveniji morali čakati še najmanj kakšnih pet do šest let, predno bodo nastavljeni. Tega pa ni krivo ministrstvo, ampak nesistematična prosvetna politika Dravske banovine. »Oprostite, da moram s tega mesta naglasiti, da se bo Dravska banovina utopila v svoji lastni mašti. V Dravski banovini so imeli dolgo vrsto let kar šest učiteljskih.«

O komunistih so debatirali v senatu. Bivši notranji minister Popović je očital režimu, da se je pod njim razpasel komunizem. Senator duhovnik Smodej pa je zavračal govornika, navajajoč, da so gnezda komunizma nacionalne organizacije

S priznanjem Sovjetske Rusije ne bo nič. Zunanji minister dr. Stojadinović je naglašal, da vlada ne misli priznati Sovjetske Rusije vse dotlej, dokler ne dobi zagotovila, da bo prenehala bolševiška propaganda proti obstoječemu socialnemu redu.

Beograjski župan krstni boter broda v tretjem rajhu. Beograjski župan Ilić je prejel povabilo nemške parobrodne družbe v Hamburgu, da pride krstit nemški parobrod »Beograd«. Gospod župan se je temu vabilu rad odzval. Šel je v tretji rajh, kjer je krstil parobrod v Hamburgu, odondot je šel v Berlin, kjer je bil sprejet od župana in v posebni avdijenci od samega Hitlerja. Pred ...

Volitve v parlament na Angleškem utegnejo biti jeseni. Po kronski slavnosti namerava baje Baldwinova vlada odstopiti. Novo vlado bi sestavil Neville Chamberlain, ki bi z oziranjem na važne politične dogodke razpisal parlamentarne volitve.

Škof tožen radi klevete oproščen — ker je tožba zastarela. Zadnjič smo objavili poslanico škofa dr. Srebrniča o Sokolu. »Slovenec« je poročal, da je bil škof, ki ga je »Sokol« tožil radi te okrožnice, oproščen pred sodiščem. Poročal pa je to na tak način, kot da je sodišče prišlo do prepričanja, da vsebina okrožnice ni kazniva. V resnici pa je bil škof oproščen, ker je bila tožba prepozno vložena.

»Tivar« opušča lastne prodajalne in bo prodajal samo potom trgovcev. Svoj sklep utemeljuje tovarna s tem, da je utrpela mnogo škode vsled poneverb in da ni v stanju dovoljno nadzirati poslovanja. S tem v zvezi je odpustila 120 delavcev, ker je obenem omejila izdelovanje konfekcije.

Razočarana cerkev v Nemčiji. Boj nemškega fašizma proti katoliški in protestantski cerkvi zavzema vedno hujše oblike. Papež se je radi tega odločil, da v posebni encikliki protestira proti takemu postopanju nemškega fašizma, ki se požvižga tudi na sam konkordat in hoče, da se cerkev umakne iz javnega življenja za cerkvene in samostanske zidove, prepuščajoč vzgojo mladine fašizmu. Katoliška cerkev se šele počasi zaveda napak, ki jih je storila s tem, da je začela paktirati s fašizmom. Papež in njegovi svetovalci so pač domnevali, da bo položaj v Nemčiji tudi tak, kot je v Italiji.

Petrolej kot pogonsko sredstvo za letala. Prvi pilot čehoslovaškega aerokluba, inž. Nemeč, je te dni napravil poskusni polet nad Prago. V zraku je vztrajal nad dve uri in je kot pogonsko silo za letalo uporabljal — petrolej, ki ga je s posebno napravo (angleški patent) sproti razplinjeval ter dovajal motorju. Inž. Nemeč trdi, da je mogoče vsak bencinski motor brez kakšnih posebnih

40. občni zbor osrednjega društva delavskih kolesarjev

ob številni udeležbi delegatov in članstva.

Maribor, 22. marca 1937.

Včeraj se je vršil v Mariboru 40. občni zbor I. delavskega kolesarskega osrednjega društva za Dravsko banovino, s sedežem v Mariboru.

Društvo je matica delavskega kolesarskega sporta v Sloveniji in je po vojni dalo pobudo za širjenje organiziranega kolesarstva v vseh večjih delavskih krajih. Dandanes, ko je kolo takorekoč vsakdanje prometno sredstvo ogromne večine delavstva, je potreba organizacije delavskih kolesarjev tem nujnejša. Kajti ne gre samo za sport, ampak tudi za cilje delavskega gibanja, katerim naj služi sport, ki ne more biti nikdar sam sebi namen.

Občnega zbora se je udeležilo lepo število delegatov iz Ljubljane, Hrastnika, Slov. Bistrice, Studencev in Pobrežja ter članstvo centrale, ki je napolnilo dvorano.

Občni zbor je otvoril častni predsednik društva s. Leopold Košuta, vodil pa ga je predsednik s. Perko Edgar.

Iz poročil osrednjega odbora pa tudi podružnic je bilo posneti, da je društvo živahno delovalo. Zaznamovati ima celo vrsto sportnih in izobraževalnih prireditiv. Pri sportnih prireditvah se seveda ni šlo za rekorde, ampak za propagando ideje organiziranega delavskega kolesarskega sporta, ki naj služi telesni in

stroškov preurediti za pogon s petrolejem. To odkritje inž. Nemeča je važno. Petrolej je mnogo cenejše pogonsko sredstvo kot bencin in se tudi zdaleka tako lahko ne vžge kot bencin. (V petrolej n. pr. lahko vtakneš gorečo vžgalico, ako ni v bližini plinskih hlapov, vžgalica ugasne.) Znano pa je, da je vzrok večine letalskih nesreč eksplozija bencina. S petrolejem bo letanje po zraku mnogo varnejše.

duševni vzgoji delavstva.

V novi odbor so bili izvoljeni po večini dosedanja odborniki.

V avgustu t. l. bo v Mariboru slovesna proslava 40-letnice društvene obstoja, ki se je bodo udeležile tudi vse podružnice.

Pred zaključitvijo občnega zbora je spregovoril s. Weber o pomenu izobrazbe, delavskega časopisja, sporta in strokovne organizacije za delavstvo. Njegova izvajanja so našla živahen odmev.

Udeleženci so izrekli prisrčne čestitke častnemu predsedniku s. Košuti.

Ob 13. uri je občni zbor zaključil svoje delo.

Pred in ob koncu zborovanja je zaigrala godba.

Delavski kolesarji, po tej poti naprej!

Književnost

V knjigotržnem založništvu Allert de Lange, Amsterdam, Damrak 62, izidejo v prvi polovici letošnjega leta tri romani: Jan Földes »Die Strasse der fischen Katze«, je naslov romanu, ki je dobil priznanje žirije angleških, ameriških, švicarskih, francoskih in norveških pisateljev in bo izšel v aprilu t. l.

Herman Kersten: »König Philipp der Zweite«.

Annette Kolb: »Salzburger Festspielzeiten«.

S. Kracauer: »Jaques Offenbach und das Paris seiner Zeit«.

René Schickele: »Die Flaschenpost«.

Adrienne Thomas: »Die Schauspielerin Jane Werkmann. Der Sieg der Phantasie.«

Karl Tschuppik: »Ein Sohn aus gutem Hause«.

Dr. Edvard Beneš: »Weihnachtskundgebung 1936. Tschechoslowakische Quellen und Dokumente Nr. 18. (Polosmerka, 21 str. L. 1937. Cena Kč 2.50. Založništvo: »Orbis«-Verlag, Prag XII., Fochova 62).

»La Traducteur«. Francosko nemški ilustrirani časopis za učenje francoskega jezika in za zabavo. (Osmerka, Str. 24. Januar 1937. St. 133. L. XL. Cena švic. fr. 0.50. Posamezni zvezki za poskušajo zastoni. Naročila: »La Traducteur«, La Chaux-de-Fonds, Suisse (Švica).

Iz naših krajev

Trbovlje

Po zmagi v Bratovsko skladnico in II. skupino, konsolidacija tudi v strokovnem gibanju.

Po velikih zmagah, ki jih beleži strokovna organizacija ZRJ, se je vršil v nedeljo, dne 21. marca ob 9. uri občni zbor podružnice v dvorani »Delavskega doma«, ki je pokazal, da vlada v organizaciji vzoren red, med članstvom pa disciplina. Na zborovanju se je manifestirala duhovna enotnost članstva, kakor že dolgo ne. Potek občnega zbora je bil poleg drugega tudi silno vzgojnega pomena. Udeležba je bila tudi vzorna, saj je bilo navzočih nad 400 članov. Poročila o delovanju podružnice so bila sprejeta z velikim odobravanjem in soglasno. V pretečeni poslovni dobi je bilo 17 odborovih sej, 15 članskih sestankov, razen shodov, predavanj, diskuzij in konferenc.

Na predlog komisije je bil z vzklikom izvoljen novi odbor. Za predsednika je bil ponovno izbran dosedajni dolgoletni predsednik s. Pliberšek Franc. Novi odbor jamči, da bo deloval v korist organizacije, članstva in delavstva.

Glavni poročili, ki sta jih podala s. Arh in Pliberšek, sta bili z odobravanjem sprejeti na znanje.

Po zopetni izvolitvi Pliberška za predsednika, je pristopil k njemu funkcijonar kulturne organizacije »Vzajemnosti«, s. Jarc, mu segel v roko in mu v imenu kulturnega delavskega pokreta v Trbovljah iskreno čestil k 10letnici predsednikovanja.

Tik pred zaključkom so člani organizacije, kot pevci »Vzajemnosti«, zapeli lepo delavsko pesem. Nato je bil lepo uspeli občni zbor z »družnost« klici zaključen.

Nobena Marijina devica ni govorila. Strokovna skupina rudarjev JSZ nam je sporočila, da na shodu 27. februarja v Društvenem domu ni bilo navzočih 150 ljudi, ampak nad 400, nadalje, da je bil samo en glavni govornik, pet pa se jih je javilo k besedi. Na sestanku tudi ni govorila nobena Marijina devica.

Zadruga »Počitniški dom« ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 4. aprila ob 9. uri dopoldne v pisarni »Del. doma« z običajnim dnevnim redom.

Za Velikonočo pošiljajo pozdrave sodrugom v ložki dolini gozdni delavci v departementu Jonne v Franciji: Matevžič Alojz, Turk Anton, Mlakar Jožef, Juvancić Jernej, Germ Alojz, Južna Janez, Turk Maks. — Družnost!

Ljubljana

Ljubljanska občinska svetnika poročata

Ss. Ivan Kralj in Stanko Likar

Sestanek ljubljanskih sodrugov na vabila, v delavski zbornici, v torek je izborno uspel. Polna dvorana jih je bilo, ki se zanimajo za sedanjo politiko ljubljanskega občinskega sveta. Ni naš namen podati obširnejšega poročila, pač pa hočemo prikazati utiske, ki jih je napravil sestanek na nas.

Konec 1935 je bil imenovan sedanji ljubljanski občinski svet. Naša občinska svetnika sta prevzela mesti v občinskem svetu, hoteč v njem delati konstruktivno z resnimi predlogi in tudi v odsekih. Večina bi ju morala smatrati kot sodruge. Toda večinoma naletita na gluha ušesa. Lanski proračun je bil trd, ker je bil »sanacijski« kakor je rekel predsednik. Letošnji, ki je za 2½ milijona trši, je pa »investicijski«, čeprav se bo opravilo le malo del, ki so pa pravzaprav tekoča, ne izredna dela. Naša občinska svetovalca sta predlagala, da se za »sanacijo« dolgov najame dolgoročno posojilo. Toda predlog je bil odklonjen. Rajši uvajajo nove indirektno davščine, od katerih znašajo samo trošarine na leto 24 do 25 milijonov dinarjev. Pod temi bremenami kravti konzument in siromašnejše prebivalstvo. Tudi bremena za gospodarstvo (voda, elektrika, plin itd.) so previsoka. Gospodarstvo zato beži iz Ljubljane. Letošnji proračun je bil predložen proti predpisom komaj 36 ur pred proračunsko sejo. Kdo more zahtevati, da ga naj človek preštudira v tem času in se odloči za 100 milijonski proračun in davščine. Zahtevala sta odgoditev seje za dva dni. To se ni zgodilo. In vsa opozicija je zapustila sejo. Občina ima tudi premalo samouprav-

nih pravic, zato se moramo čuditi, da sedanja »avtonomistična« večina tudi take resolucije in predloge odklanja, čeprav je leta in leta prej sviral tako »vižo«. Večina je ob takih prilikah izsmehovala našo zahtevo po širši samoupravi in tajni in splošni volilni pravici, češ, da je to demagoģija.

Sedanji občinski svet ne predstavlja večine ljubljanskega prebivalstva. Občinski svet se zdi neizkušen, je svet novincev, ki pozna samo »disciplino«. Mnogokrat se zgodi, da posamezniki odobravajo najine predloge, ali zaradi discipline so proti njim. Zahtevala sta naša sodruga izboljšanje delavskih plač. Reklo se jima je, da se že dela na tem in da je predlog prišel prekasno. Toda zvišala se je plača predsednika ...

... toda delavci še niso dobili poviška in ga menda tudi v proračunu ni. Sarjenje z neredom in slabim gospodarstvom v občini je nekakšna krinka, ki gospodarstva in komunalne politike v stvari nič ne izpreminja. Ni da bi govorili o ideji taborišč, metodah uprave mestnih stanovanjskih hiš in vsej uvedeni »moral«, ki sloni očividno na tožarenju.

V občinskem svetu je potrebna nova komunalna in socialna politika. To bo uvedel občinski svet, ki bo izvoljen po splošni, tajni in proporcni volilni pravici. Volitve pridejo, tedaj naj tudi naši volilci pokažejo disciplino in volijo občinski svet svojega zaupanja. To je potrebno, pripravimo sel Zakaj sedanji sistem ne vede nikamor drugam, kakor je vodil prejšnji.

Zborovalci so poročili sprejeti z burnim odobravanjem na znanje ter ogorčenjem nad »novo« komunalno politiko.

Za kolektivno pogodbo stavbincev

Pri obravnavanju meznega vprašanja so pogajanja zastala. Organizacija predlaga kot najnižjo mezdo težakov Din 3.75, zidarjev in tesarjev do 3 let zaposlitve Din 5.75 na uro. Delodajalci nudijo: delavcem do treh let zaposlitve Din 2.75 do 3.25, po treh letih zaposlitve Din 3 do Din 3.75, zidarjem do treh let zaposlitve Din 4.50 do Din 5.25, po treh letih zaposlitve Din 5 do Din 5.75. Te mezde pa naj bi veljale samo za Ljubljano, v ostalih krajih bi bile za 25 do 75 para nižje. Delavska delegacija je na to predlagala mezde po dosedanjem sporazumu, ki naj se povišajo za toliko odstotkov,

ostale mezde. Ravnateljstvo je vedno obljubilo, da bo »v soboto« vse izplačalo, vendar te obljube ni držalo. Za velikonočne praznike bi se po izjavi ravnateljstva moralo vse izplačati, kakor pa slišimo tudi za Veliko noč ne bo nič z izplačilom. V tovarni je zaposlenih 260 delavcev, med njimi več ko polovica družinskih očetov. Ako delavci res ne bodo dobili izplačila, bodo ostali za Veliko noč brez kruha in lačni. Odgovorni faktorji bi v prvi vrsti morali gledati na to, da bi delavci redno dobivali mezdo. Saj so njihove mezde, kar se tiče te stroke, najnižje v dravski banovini.

Dolg ljubljanske občine znaša 192 milijonov dinarjev. Obrestovanje in anuitete znašajo na leto za ta dolg 19,163,000 dinarjev.

Poročilo o vaješki anketi, ki se je vršila 25. marca, na kateri so delodajalci, zlasti zastopnik TOI g. dr. Pretner, gremeli proti koalicijski pravici vajencev, bomo priobčili prihodnjic.

Ptuj

Mestni svet je brez opozicije. V njem so zastopani uradniki, trgovci, gostilničarji in posestniki, pa še obrtniki in kmeti. Enega zastopnika imajo tudi privatni nameščenci, le delavci nimajo nobenega. Sedaj pravijo nekateri: Vidite, ali ni lepo, da se je brez opozicije postavka za brezposelne zvišala za Din 2000 in znaša skupno Din 53,000. Razen tega pa je tudi obljubljeno, da bo problem zaposlitve brezposelnih sploh postavljen na novo podlago. Mogoče bomo ob priliki povedali, koliko je brezposelnih, ki še nimajo dela. V mesto pristojno so ta čas zaposleni pri javnih delih, ostali pa baje pridejo na vrsto po 1. aprilu. Omembe vredno je, pravijo, da si bodo smeli reveži brez plačila trošarine prinesiti v mesto jabolčnik. Vse, ki iščejo delo, pa ga ne dobe, bo zanimalo, da namerava neka tvrdka graditi v Ptuj tekstilno tovarno. Če bo le res? Upajmo, da bo tokrat mestna občina drugače postopala kot svoječasno, ko se ji je nudila enaka prilika.

Sv. Križ pri Rogaški Slatini

Občni zbor podružnice Zveze rudarjev v Jugoslaviji se bo vršil v nedeljo, dne 4. aprila t. l. ob 9. uri v gostilni gosp. Erjautza Franca na Slatini. Dostop imajo samo tisti, ki bodo imeli plačane prispevke za mesec marec t. l. Družnost!

Vsak naročnik gotovo želi, da bi »Delavska Politika« začela čimprej izhajati trikrat na teden. To akcijo pa najbolj ovirajo naročniki, ki se ne zavedajo, da je treba naročnino poravnati sproti vsak mesec. Ali si tudi Ti z naročnino v zaostanku?

Vesele Velikonočne praznike želi vsem cenjenim odjemalcem

Manufaktura Češki Magacin, Maribor, Ulica 10. oktobra

Zagorje ob Savi

Obtoženi domnevni napadalci procesije uproščeni.

V pondeljek, dne 22. marca se je vršila pri okrajnem sodišču v Litiji razprava proti trem rudarjem in njihovim ženam iz Zagorja radi obtožbe državnega tožitelja, da so baje na sveti večer s poleni napadli procesijo, katero je v obče začudenje domačinov prvič na ta dan vodil po zagorskih cestah kaplan Čampa. Nadalje so bili rudarji in njihove žene obtoženi, da so vpili nad to procesijo: presice hudičeve, ali je še kaj tako neumnih oslov in preklinjali: porca madona. Ovadba pravi, da se je vršila ta procesija na ta način, da se je okrog 8. ure zvečer na sveti večer zbralo več ljudi v rudniških kolonijah in sicer moški, ženske in otroci, ki so pod vodstvom zagorskega kaplana Čampe nosili Marijin kip od hiše do hiše in tako vršili pobožno procesijo, v kateri so molili in prepevali pobožne pesmi. Zagorjanom takšne procesije doslej niso bile znane in jih tudi drugod ni po celi ljubljanski škofiji. Za krivdo obtoženih pa nikakor ni bilo mogoče zbrati dokazov. Neznani sovražniki, ki so hoteli te tri rudarske rodbine spraviti v zapor, so od ene razprave do druge anonimno javljali sodišču priče. Ko so ene odpovedale, so prišli z novimi pričami in tako je sodnik prelagal razpravo do četrte minuli pondeljke, ko je končno moral vse obtožence oprostiti, ker ni bilo nobenih dokazov, da bi res obtoženi metali tista polena ali tako vpili na procesijo. Pred sodišče je moral kot priča celo 6-letni fantek, ki pa tudi ničesar ni vedel. Sedaj bo menda v kolonijah mir, ko so črni zaplotniki za eno blamažo bogatejši. Kot obremenilne priče so nastopale same ženske, ki so baje poprej v Zagorju deloma vedele povedati, pred sodiščem pa niso mogle potrditi, da bi bili res obtoženci tisti krivci. Obtožence je zastopal dr. Reisman.

Laško

Tekstilno delavstvo iznaša svoje pritožbe. Ze zadnjic smo omenili v »Delavski Politiki« neurejene razmere v Tekstilni industriji d. z. o. z. Laško. Samo v par oddelkih so se mezde za malenkost zvišale in to samo nekaterim delavcem, dočim medza celokupnega delavstva se zdaleka ne dosega višine, ki je določena in obvezna po kolektivni pogodbi. Motijo se gospodje, ako mislijo, da je s tem, ako vržejo par zavednih delavcev na cesto, stvar končana. Delavstvo je 80 odstotno organizirano in bo znalo uveljaviti zahteve po boljši mezdi v okvirju zakona in kolektivne pogodbe. Tudi iz zdravstvenih ozirv je v tem podjetju za delavstvo skrajno mizerno preskrbljeno. O kakšni ventilaciji v posameznih oddelkih skoro ni govora. Stranišča so v takšnem stanju, da se delavstvo zgraha in jih sploh ne more uporabljati. Apeliramo na merodajno oblast, da se za odpravo teh nedostatkov v podjetju zanima. Gospodje se vedno trkaajo, da so nacionalni in trdijo, da obratujejo zgolj za to, da zaposlujejo in preživljajo 80 delavcev in njihovih družin. Vprašamo pa ali bi bili gospodje še nacionalni in voljni »preživljati« delavce, ako bi jim obratovanje neslo toliko, kot dobivajo plače njihovi delavci, t. j. od Din 90 do Din 350 štirinajst-dnevno? Čujemo od strani vodstva tega podjetja, da izkazuje lanskoletna bilanca pol milijona deficita, tega pa delavstvo ne more verjeti, ker kako bi sicer gospodje mogli z izgubo kupovati nove stroje in povečavati obrat? Gospodje tudi delavstvo izkazuje izgubo. Beležimo par slučajev, da morajo vaši delavci trkati na vrata socialno čutečih ljudi in beračiti za skromno večerjo. Imamo tudi dva gospoda nameščena. Eden teh gospodov, g. P. povdarja ob vsaki priliki svoje krščanstvo in ljubezen do bližnjega. Temu gospodu svetujemo, naj pusti delavstvo pri miru, če mu ne more pomagati s svojo ljubeznijo do bližnjega. Drugi gospod L. ni naš državljan. Če pride delavec z upravičeno prošnjo k njemu, se razburi. V tkalnici namesti takorekoč vsak teden drugega podmojstra. Gospodje, za danes toliko, prihodnjic pa bomo objavili film o vašem postopanju z delavstvom, ako ne boste razmer uredili.

Slovenska Bistrica

Delavski kolesarji se prav pridno gibljejo. Članstvo je naraslo. Kljub temu, da so je že nekaj časa sem opažalo, da so razni gostilničarji in trgovci, ki so po večini vsi obogateli od delavskih žuljev, otežkočali delavskim organizacijam razmah; s tem, da so blatili na nesramen način razne agilne funkcije. Pridobili so nezavedne člane in so z njihovo pomočjo poskušali pripraviti teren v društvu za svoje spekulativne namene. Na ta način pridobljena opozicija je jasno pokazala, da ne pozna delavskega gibanja, še manj pa delokroga delavskega društva, kolikor se tiče sporta in kulture. S. Dorn je že na občnem zboru poročal, s čim se poskuša oblatiti funkcije in jih onemogočiti. Mi pa dodamo k temu, če se z demagogijo in razdiralnim delom ne bo nehalo, bomo poskrbeli, da se bodo dotični, v blatu, ki ga mečejo na naše organizacije, oz. naše funkcije, sami vtopleli. Članstvu v našem delavskem kolesarskem društvu pa kličemo: Ne ozirajte se na slične gospode in dame, temveč sledite samo sklepom društva vsi kot eden in uspeh nam bo zagotovljen, nasprotnik pa porazen! Pokazali smo in pokazati še hočemo, kaj znamo, da bodo videli, da je bodočnost naša. Družnost! Delavski kolesar.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

Maribor

Sporazumeli so se. Po burnem občnem zboru požarne čete, ki je bil razveljavljen, se je vršil 23. marca nov občni zbor v znamenju sporazuma. Na občnem zboru so naglašali da so bili neljubi dogodki, ki so se odigrali 3. februarja samo posledica nespozazuma. Kakor znano, je vodil občni zbor 3. februarja tajnik g. Kramberger, ki je trčil na silno opozicijo v lastnih vrstah (prof. Mlakar in ravnatelj avtobusnega podjetja Jerebič). Za predsednika je bil tedaj izvoljen g. dr. Wankmüller. Le dejstvu, da je bil občni zbor nepravilno sklican, je pripisati, da ni pri tem ostalo. Novemu odboru načeljuje zopet g. Pogačnik, poveljnik čete pa je postal g. Kramberger.

Proti konkurenci moške kaznilnice mariborskemu obrtništvu. Mariborski obrtniki so sklicali velik shod (nikakor ne prvi in najbrž tudi ne zadnji) proti konkurenci, ki jo vrši mariborska moška kaznilnica s svojimi na tovarniški način opremljenimi delavnicami. Na shodu je govoril tudi podžupan g. Žebot. »Slovenec« pa je napisal: »Kaznjenc ne sme konkurirati obrtniku.« Po tem takem bi morala biti zadeva že rešena, lani pa... Obrtniki, ki to verjamejo, pozabljajo, da so delavnice mariborske kaznilnice velik vir dohodkov v proračunu ministrstva pravde in krijejo velik del izdatkov kaznilnice. ...

Podpore na deželi bivajočim brezposelnim s strani Delavske zbornice se ne morejo izplačati, ker podeželske občine zadržujejo rešitev od sreskega načelstva v izjavo poslanih prošnji.

Okoli ceste št. 11j—Maribor. Ze zadnjic smo poročali, da bi bila stavbena tvrdka Nassimbini morala dograditi drugi del ceste (Maribor—Pescica) od 27. marca t. l. Ker pa po zimi teh del ni mogoče vršiti, se je moralo podjetje s posebno vlogo opravičiti, zakaj še ni pričelo z delom. Ako bi bila tvrdka hotela, bi bila delo na tem odseku tudi lahko odklonila, ker 60 dni po izvrše-

Celje

Odmey letakov izdanih ob priliki volitev delavskih zaupnikov II. rudarske skupine. Kakšne kandidate in koliko pristašev so imeli združeni nasprotniki pri omenjenih volitvah je bilo razvidno iz zadnjic objavljenih rezultatov, da sta glavna agitatorja dobila vsak po en glas. Da so mogli sestaviti listo, so si brez vprašanja prizadeti izposodili tri člane SMRJ kot kandidate. Na ta način so spravili svojih 6 kandidatov skupaj. Da so te naše navedbe resnične, dokazuje ta-le izjava:

»Podpisani člani SMRJ, podružnice v Celju, smo bili brez naše vednosti ali pristanka, objavljeni potom ilegalnega letaka kot kandidati za delavske zaupnike v Cinkarni. Najodločnejše obsojamo tako igračkanje neodgovornih elementov z našimi imeni, ker nimamo namena, da bi se kdajkoli družili s takšnimi zaplotniki. Lesjak Miha, l. r., Šmerc Anton, l. r., Lettner Jože, l. r.

Volitve upravnega in nadzornega odbora Krajevne bratovske skladnice so se vršile dne 21. t. m. v Cinkarni. Izvoljeni so

Delavska kultura v Hrastniku

Nedelja zborovanj.

Malokateri kraj ima že na zunaj tako izrazito žalostno in čemerno lice proletarske bede, kot je dolina Hrastnika. Takoj od kolodvora naprej začno tovarne, delavnice s prahom, odpadki in jedkim smradom, ki ga bruhata dan in noč steklarna in kemična tovarna. Ze po cesti vsak rad čimprej obide ta poslopja. A kaj oni, ki morajo leto in dan živeti in garati med temi strupenimi plini, ki so uničili že vso rast okrog tovarn do vrha hribov?

In vendar naši ljudje vštevi rudarje TPD, ki vsi delajo in tlačajo tujam kapitalistom, ne zgubljajo dobre volje in idealizma. Borijo se in bore in kljub razočaranjem začenjajo vedno vnovič, čeprav jih nihče »merodajnih krmilarjev« ne vidi v tem nesebičnem delu in tudi nihče ne podpira.

Vendar proletarci upajo in so prepričani, da pridejo boljši časi za delavski razred. Vsako naše zborovanje napolni dvorano in atrujeje te reveže. Ostajajo značajni in celo ustvarjajo slovensko kulturo.

V nedeljo se je vršilo to zimo že ponovno predavanje o socialni zakonodaji, to pot na pobudo sekcije kemičnih delavcev, ki so organizirani v podružnici »Splošne delavske strokovne zveze«. Predsednik s.

Delavski pravni svetovalec

Honorar notarju

Vprašanje: Mol oče in moja mati sta si zgradila hišo s posojilom, katerega jima je dala neka zadruga. Po pravilih zadruge, ki se je za posojilo vknjižila, ni dopustno, da bi imela hiša, zidana z zadruginim posojilom, več kot dva lastnika. Ker sta moja stariša rabila večjo vsoto denarja, sem jima jaz nek znesek posodil ter smo se dogovorili tako, da se bom vknjižil kot lastnik poleg njih. Sklenili smo že kupno pogodbo pri notarju, plačal sem desetlet in je notar že tudi naznanil svoje stroške, katerih pa še nisem poravnal. Pa pa sem hotel vknjižiti svojo lastninsko pravico, so na sodišču vknjižbo odklonili, ker po pravilih zadruge ni dopustno, da bi bili trije lastniki

ni licitaciji ni bila obveščena, da je njena ponudba sprejeta. V tem slučaju bi se bila morala licitacija ponovno razpisati in trajalo bi zopet mesece, predno bi bila odobrena. Vprašanje: ...

Mestna podjetja uvedejo s 1. aprilom t. l. ločeno inkasiranje za električni tok in ločeno inkasiranje za plin na splošno željo odjemlancev.

Nočno lekarniško službo imata od 27. marca do 3. aprila lekarni Vidmar in Savost.

Mariborsko gledališče

H. Ortner: čevljar Anton Hit. Ljudska igra v 10. slikah. Avtor nam podaja življene na deželi, sredi katerega se odigrava zgodba čevljarja Hita. To podeželsko okolje, ki je samo na sebi zanimivo, preseka nenehoma glavni potek dejanja, tako da učinkuje vseh 10 slik fragmentarno in zabrisje celoto. Zadnje slike bi lahko črtali. Hitovo očičenje je dovolj jasno izraženo, ko se odloči z Ano, da se pojdetja na žandarmerijo obtožiti. V zadnjem dejanju pa sodobnega modernega človeka vprav distigira to očičenje, ko vidi njegovo zunanjo posledico: vklepanje rok po žandarjih! Zdi se, da bi morali slovenski igralci dobro pogoditi značaje in tipe našega alpskega podeželja Pa so tako daleč od narave, kadar igrajo preproste ljudi. Pristen deželan je bil edino Pavle Kovič, ki s svojo naravno igro kar ni spadal med ostale vaščane. Kraljeva je vlogo demonske Ane rešila prav dobro. Dobro sta jo pogodila tudi komandir in kaplar pri kvartanju. —

Gostovanje bolgarskega narodnega baleta. Bil je izredno zanimiv večer, ki nam je nudil vpogled v živahno in do razposajenosti veselo bolgarsko naravo, polno prvobitnosti in preproste erotike. Izvajanje je bilo prvovrstno in zelo zrutinirano. Bolgarska narodna kola vsebujejo toliko originalnih poskokov, da bi iz njih lahko črpali vsi naši baleti. —

samo člani SMRJ in sicer: za glavno skupščino: Plankar Martin in Goršek Anton; v odbor: Plankar Martin, Goršek Anton in Bence Avgust; za namestnike: Šmerc Anton, Rednak Franc in Krk Jernej; v nadzorstvo: Krašovec Alojz in Jeram Jakob; za namestnike: Paj Avgust in Zagožen Jože.

Podpore Delavske zbornice za brezposelne. Kakor znano je Delavska zbornica s težavo dobila dovoljenje, da sme iz proračunskih viškov izplačati podpore brezposelnim. Razen tega je minister za socialno politiko odredil, da se smejo te podpore izplačevati le po odobritvi pristojnega sreskega načelstva. Na ta način je bilo te dni odobrenih sedem prošnji.

Rekrutni spisak za to leto je gotov in je do 31. marca radi vpogleda na razpolago v sobi št. 6. Stariši morejo med tem časom pogledati, če je njih družinsko stanje pravilno vpisano, da pripravijo do nabora potrebna dokazila radi skrajšanja roka itd.

Kragelj je imel lep uvodni nagovor, ki bi delal čast vsakemu inteligentu. Nato sta obširno predavala, ss. dr. Avg. Reisman in Adelf Jelen o naredbi minimalnih mezd, kolektivnih pogodb in razsodišč, ter o raznih drugih zakonih, ki dnevno posegajo v življenje proletarijata. Izvajanju o nalogah strokovnih organizacij in delavskega tiska so navzoči kemičarji in steklarji pritrjevali z vso iskrenostjo in obljubili, da bodo kljub razširjenosti »Delavske Politike« v Hrastniku še naprej delovali, da bomo mogli list res pomnožiti vsaj na trikratno tedensko izdajo.

Med navzočimi se je oglasilo 17 novih naročnikov »Delavske Politike«. Vsi drugi jo že imajo in v Hrastniku tudi plačujejo. Sledila so razna vprašanja in odgovori iz delavske zaščite, tako da je trajal ta zbor preko poldneva.

Popoldne pa se je vršil še občni zbor »Vzajemnosti« II in I, pri katerem so naši delavci, vzgledni kulturni oraci, polagali račune za preteklo leto in kovali načrte za bodočnost. V dvorani gostilne Dernovšek je spregovoril o kulturnem življenju delavcev tudi s. dr. Reisman in želel k dosežanjim uspehom še lepših v bodočnosti. Hrastnik je naš pomos in bo tak tudi ostal!

»LJUDSKA SAMOPOMOČ« V MARI-BORU sprejme vse zdrave osebe od 17. do 70. leta za pogrebno in izplačuje po vseh umrlih članih, ki so pristopili po 1. novembu leta 1933, polno zavarovano vsoto, po članih pa, ki so pristopili pred 1. novembrom leta 1933, le začasno znižano zavarovano vsoto po vsakokratnem tozadevnem sklepu občnega zbora in po odobrenju kr. banske uprave. Po smrtih slučajih v mesecu januarju, 82 po številu, smo izplačali upravičencem takoj v gotovini Din 529.550, torej nad pol milijona Din v enem mesecu. — Kdo se more potemtakem dvomiti o solidnosti in poštenosti naše Institucije, ki je izplačala po svojem skoraj desetletnem obstoju do danes že nad 29 milijonov na pogrebniinah in Din 400.000 na podporah (dotah) po polnoletno postalimi mladoletnimi člani. Ves ta denar je ostal v Sloveniji v prvo pomoč preostalim umrlega, oziroma polnoletnega, torej je Ljudska samopomoč prava domača zavarovalna institucija za pogrebno in doto, ki izplačuje točno svoje obveznosti po blagajniških pravilih.

Šoštanj

Usoda delavca. Trideset let sem prispeval za bolniško zavarovanje. Opuščen sem bil iz službe, ker sem sodeloval kot borec za delavske pravice v strokovni organizaciji. Z odpustom sem izgubil tudi pravice pri bolniškem zavarovanju. Usoda me je pa udarila, ker mi je žena težko zbolela. Umevno je, da sem moral poskrbeti za njeno zdravljenje. Toda kako, brez sredstev? Pri iskanju pomoči sem spoznal, da niso vsi ljudje hudobni in škodoželjni, kakor tisti, ki so udarili po meni. Najdejo se tudi socialno čuteči, ki nudijo pomoč, kadar zadene človeka žalostna usoda. Zanimivo je, da so prvi tisti, o katerih bi bil mislil, da so mi bili nasprotniki. Vsem tem, v prvi vrsti pa g. zdravniku, izrekam najlepšo zahvalo, ker je prevzel vso skrb za zdravljenje moje žene, akoravno nima garancije za plačilo za svoj trud, kakor pri OUZD. Drevo socializma je vsajeno, na mladike se vseda mrčes, da zatira bujno rast, toda drevo se krepi v koreninah, da mu viharji ne bodo kos. V. Z.

Križe pri Trzinu

Pod naslovom »Odkod podpore? Od Kubarja ne!« je »Gorenjec« agitiral za listo JRZ in pisal: »Koruzo in moko je preskrbela krajevna organizacija JRZ, ne pa župan Kuhar. Župan Kuhar pri oblasti s svojimi prošnjami ne bi uspel in bi bila občina Križe brez vsake podpore, če ne bi bila za občinske koristi skrbela naša organizacija. Tudi podporo Din 30.000 za regulacijo hudournikov je izposlovala JRZ... Izgubili smo Golnik in njegovo veliko davčno moč — po mišljenju »Gorenca« — radi župana Kubarja, ki je porušil ugled in vpliv pri oblastih... Po »Gorenju« bi moral vsled tega Kuhar s svojim odborom odstopiti, ne v protest zoper nameravano odcepitev Golnika, ampak zato, da napravi prostor taki začasni upravi, ki bi uživala zaupanje naših oblastih...« (Torej ne zaupanje občanov!) »Gorenjec« naj bi k temu še razjasnil, od kod izvirajo fondi, iz katerih se dele podpore občinam. Ali morda opozicijske občine, odnosno pristašji opozicije ne plačujejo davkov? Ali »Gorenjec« s svojim pisanjem ne jemlje ugleda oblastim, ko trdi, da je glede podpore občinam uspeh prošnje odvisen od tega, kdo in kakšne barve je predstavnik občine, ko na drugi strani vendar ugled in lojalnost oblasti zahtevata, da v tem ne dela razlike, temveč v prvi vrsti ugodi prošnjam onih občin, ki so podpore najbolj potrebne. Bistri »Gorenjec« je v svoji agitaciji začel v očividno protislovje: dočim gre za vse podpore zaslug JRZ, naj pa za odcepitev Golnika nosi posledice opozicija, odnosno točasni župan. Zakaj pa je bil tukaj brez uspeha vpliv kraj. org. JRZ?! Dočim »Gorenjec« poziva občane Golnika, da z ozirom na novopridobljeno občino, manifestačno oddajo glasove za JRZ, istočasno roti občane v Križah, da z ozirom na odcepitev Golnika demonstrativno glasujejo za JRZ. Tako so — po sodbi »Gorenca« — pristaši JRZ v eni občini manifestirali, v drugi občini pa demonstriali proti tozadevnemu odloku notranjega ministra. — Torej vse »izvirke« izpod Kukoynice in Storžiča se je »Gorenju« »pogrečilo« spojiti v en tok ter ga napeljati skozi tiskarno »Tiskovnega društva« v Kranju. In iz te poplave je končno nastala velika blamaža, ki se je zaključila ob »zvokih« godbe, kateri je dirigiral slamatni mož... — Tudi denuncijanti so doživeli podobno blamažo! —d

Izsonice

Kino Radio predvaja v soboto ob 8. uri zv., v nedeljo in pondeljek (na praznike) pa ob 3. uri pop. in 8. uri zv. vefilme »Dijak-prosjak« po Millöckerjevi opereti. V gl. vlogah: Marika Röck in Johannes Heesters. Med dodatki tudi barvana šala »Cvetni korzo v pragozdu«, domač kult. film in Paramountov zvočni tednik. — Sledi »Moskva—Sanghaj« s Polo Negri.

Kako dolgo traja jamstvo zadrudnikov in kdaj lahko zahtevajo ti izplačilo zadrudnih deležev?

Odgovor: Po zadrudnem zakonu traja jamstvo zadrudnikov najmanj 1 leto po izstopu iz zadruge odnosno po likvidaciji zadruge, v pravilih pa se lahko določijo tudi daljša jamstvena doba. Šele po prestatku jamstva lahko zadrudniki zahtevajo izplačilo deležev, ki se pa seveda lahko pritegnejo v pokritje obveznosti zadruge, v kolikor te obveznosti ne bi bile krite z ostalo zadrudno imovino.

Obutev se bo podražila

po 1. aprilu
vsled nove bano-
vinske trošarine.

Pohitite!

Kupite še danes!

Rata

Za Veliko noč celoj družini!

VZAJEMNOST

Studenci

Delavski oder »Vzajemnosti« vprizori v nedeljo, dne 28. t. m. ob 19. uri in v ponedeljek, dne 29. t. m. ob 17. uri v dvorani gostilne Mraz burko »Anarhist«. Pričetek točno ob navedeni uri. — Cene običajne. Pridite vsi, ne bo vam žal!

Trbovlje

Pevski odsek »Vzajemnosti« priredi v nedeljo, dne 4. aprila svoj redni letni koncert. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Vsi vjudno vabljeni!

Kranj

»Vzajemnost« pripravlja vprizoritev »Svejka« v Delakovi predelavi. Vprizoritev bo na odru »Narodne čitalnice«, na kar že danes opozarjamo javnost.

Jesenice

Tem potom se zahvaljujemo sodružicam in sodrugom z Jesenic za sodružni sprejem in izkazano naklonjenost ob priliki našega gostovanja, tako gosp. zadrugi, del. kult. društvu »Enakost«, članom kovinarske godbe in vsem onim, kateri so sodelovali. — Družnost!

Dramski odsek »Vzajemnosti« Trbovlje.

Tiskovni sklad

Na 40. rednem občnem zboru I. Delavskega kolesarskega osrednjega društva za Dravsko banovino je nabral s. Katz pri tehle sodrugih: Težar Din 10, Vernik 5, Kitak

4, Perko 3.50, Veber 3, VAMPL 2.50, Rancinger 3, Maglič 2, Lubej 2, Kranjc 2, Ulbl 2, Minodraš 2, Leik 2, Žagar 2, Pšeničnik 2, Cokan 2, Dorn 2.50, Rozman 2, Razboršek 1.50, Zmazek 1, Cenc 1, Ratušek 1, Košuta 1, Sedič 1, Katz 2 Din. Opozicija IDKOD. Pobrežje Din 11. Skupaj Din 73. Iskrena hvala! Sodrugi posnemajte!

Jabluš-jabolčnik

tvarina iz katere napravite izvosten jabolčnik ali hruškovec tudi brez naravnega sadjevca po navodilu g. dr. J. Vošnjaka. Po povzetju stane: za 50 l Din 35-50, za 100 l Din 64.— Naroči se lahko poljubna količina. Stotine pohvalnih pisem. Glav. zastop.: Franc Renier, Podčetrtek

Franc Renier, Podčetrtek

KOLESA, NADOMESTNI DELI, AVTO- IN MOTO PRIBOR kupite najugodnejše pri trdku

HENRIK ARLATI

MARIBOR, UL. 10. OKTOBRA 4
Velika izbira! Plačilne olajšave

Tiskovni sklad. Na predavanju, dne 21. t. m. je s. Köllner v Hrastniku zbral za tiskovni sklad Din 54. Darovali so naslednji sodrugi in sodružice: Meh Anton Din 8, Hudi Ignac Din 1, Drole Franc Din 2, Köllner Alojz Din 2, Loger Ivan Din 5, Oberčkal Ivan Din 2, Stoklas Edi Din 5, Klanjšek Jože Din 3, Kragel Jože Din 2, Kaizer Franc Din 1, neimenovani Din 1, Paulič Jože Din 2, Majjes Anton, star. Din 5, Glavan Din 2, Vimerl Din 4, Zupanc Din 2, Sontej Din 4, Majjes, ml. Din 3. Skupaj Din 54. Iskrena hvala! Posnemajte!

BONBONIERA „ORIENT“

Po reklamnih cenah velikonočni dar to so »Orient«-specijalitate po 1 dinar. Zajčki, jajčka, figure različne, sladke, sveže in za oko mične, torte, kremšnite, močnate jedi, vse to pri »Bonbonieri« za 1 Din se dobi. Poleg tega še Pralineés pri trdku tej prodaja se, deset dekagramov za 3 Din dobite, z njimi se lahko en teden mastite! Specijalni gellés gre tudi na grame, deset dekagramov za 2½ Din se vzame

Prodajalna: Gosposka ul. 36
Podružnica: Dvorčakova 10
IVO JURČEVIČ, MARIBOR

Tiskovni sklad. S. dr. Reisman iz za-
deve Skočir Marije in Jožeta, posestnikov
iz Rogoze proti Gunžar Ivanu radi žaljenja
časti Din 100.

Za spomladansko sezijo

Ročne torbice v najnovejši izdelavi. Potne kouvčke v vsaki velikosti, športne pasove, nogometne žoge itd. priporoča po najnižjih cenah Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13

J. Olup, Ljubljana

Pod Trančo št. 1, Stari trg št. 2
in Kolodvorska ul. 8

Domača izdelava perila in oblek po najnižjih cenah in po najnovejših krojih. Delavci, podpirajte svoje sovrstnike in kupujte svoje potrebsčine pri domačem podjetju.

SEMENA

vsakovrstna, neprekosljive kakovosti in zanesljive kaljivosti kakor cvetlične čebulce: meček (Gladolus), dalije, gloksinije itd. priporoča trdku

M. BERDAJS - MARIBOR

Otvoritveno naznanilo!

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem prevzel znano gostilno »Bela zastava« v Studencih. Otvoritev bo na velikonočni ponedeljek popoldne. Svojim obiskovalcem bom nudil najboljša vina in jedila. Za obilen obisk se priporoča Karner Edo.

MALI OGLASI

Naši čitatelji! Kupite najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se SPECERLJSKA TRGOVINA

Delavski dom I.I.I.I.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

Kupujem odpadke železa, kovine, litine in vsakovrstne železne stroje. Plačujem po najvišjih dnevnih cenah.

JUSTIN GUSTINČIČ - MARIBOR

Tattenbachova ul.

KONZUMNO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO

F. Z. Z. O. Z. v Prevaljah.

Poštni predal št. 3.
Telefon interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centralno skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta, pekarna v Prevaljah ter 7 lastnih zadrughih domov v Mežiški dolini.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Prodaja se le članom. Član društva lahko postane vsak. Delež znaša samo Din 100.—.

Delavke, delavci, nameštenci, kmetje in obrtniki ter sploh vse delovno ljudstvo, kupujte življenjske potrebsčine le v svojih zadrugah!

V slogi je moč, v delu rešitev!